

КОНСОЛІДАЦІЯ ВЕРБАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Єльчанінов Д.Б., Косіло М.С.

Національний інститут стратегічних досліджень, Київ

Національний технічний університет

"Харківський політехнічний інститут", м. Харків

Навіть у діловому підприємницькому світі не все можна коректно оцінити за допомогою чисел: надійність клієнта, престиж організації або привабливість лідера є якісними характеристиками за своєю сутністю. Серед нових напрямів теорії та практики збору та обробки інформації особливий інтерес викликає вербальний аналіз, відмінною рисою якого є використання виключно термінології та системи понять людини без їх перетворень у кількісні значення.

На першому етапі консолідації інформації (у процесі з'ясування, накопичення й упорядкування вихідних вимог та даних) людина оцінює інформацію, що надходить, за допомогою критеріїв, сформованих у неї у результаті досвіду, накопиченого у процесі роботи в цієї галузі. При цьому людина часто не усвідомлює до кінця ці критерії, списуючи все на свою «інтуїцію». Тому важливим завданням є підтримка людини у чіткому формулюванні назв кожного критерію, значень, які він може приймати, та відношень між ними (формування шкали критерію).

Особливу увагу слід звернути на слово «підтримка». Нерідко можна зустріти сполучення «системи й методи прийняття рішень», яке по своєму формулюванню й змісту не передбачає участі в цьому процесі людини: введіть вихідні дані, а система вже сама без урахування досвіду людини обере найкращий варіант.

На другому етапі (виявлення необхідної інформації) відбувається порядкова класифікація усіх гіпотетично можливих варіантів розвитку подій. Для суттєвого прискорення цього процесу використовується відношення домінування варіантів. Формуються інформаційні ресурси у вигляді класів, з яких людина обирає один найбільш прийнятний. На третьому етапі (добування та придбання знань) відбувається упорядкування варіантів з класу, обраного на попередньому кроці. Для цього шкали усіх критеріїв об'єднуються у єдину порядкову шкалу. У результаті аналізу та синтезу інформації виявляються декілька кращих варіантів розвитку подій. Вибір найкращого варіанта відбувається через парне порівняння та компенсацію недоліків.

Нарешті, немаловажне значення має можливість реалізації обраного варіанта, який практично завжди зачіпає інтереси так званих активних груп. Часто їх опір призводить до того, що найкращий варіант не вдається втілити в життя. У цьому випадку розумно вибрати для реалізації не ідеальний варіант, але який буде виконаний та поліпшить ситуацію (нехай навіть не настільки, як цього хотілося б людині).